

БЮЛЕТЕНЬ
Місцева та регіональна політика розвитку
в Україні

Період реалізації:
лютий – квітень 2021

Автори:
Єгор Киян, Юлія Проценко

Квітень 2021

ПРО ПРОЕКТ

Поточний бюлетень був розроблений в рамках проекту **«Зміцнення демократичної стійкості ключових державних інституцій в Україні»**. Ініціатива здійснюється Міжнародним центром перспективних досліджень (МЦПД) у партнерстві з Інститутом економічних та соціальних реформ в Словаччині (INEKO) та фінансово підтримується за програмою Посольства США в Україні (U.S. Embassy in Ukraine). Проект спрямований на підвищення ефективності державної адміністрації, органів місцевого самоврядування та громадянського суспільства у сфері створення та нагляду за регіональною політикою. Він також спрямований на підвищення прозорості та незалежності ключових регуляторних та судових органів, а також на підвищення прозорості та фінансової стабільності місцевих органів влади і найбільших державних підприємств в Україні.

Публікація представляє оцінку політик місцевого та регіонального рівнів, запроваджених в лютому – квітні 2021 року. Загалом, до кінця проекту на щоквартальній основі буде зібрано та проранжовано більше 20 місцевих політик.

Головною метою ініціативи є підвищення якості регіонального та/або муніципального регулювання та законодавства шляхом публікації регулярної експертної оцінки соціально-економічних заходів, запропонованих або впроваджених органами місцевого самоврядування в Україні. Метою оцінки є опис та сприяння реформам, антикорупційним практикам, які також можуть бути застосовані й іншими адміністраціями. У той же час, критична оцінка непрозорих та неефективних заходів повинна відрадити представників місцевої та регіональної влади від їх реалізації.

Заходи, включені до цього бюлетеня, були визначені та проаналізовані за підтримки експертної ради, яка була відібрана Міжнародним центром перспективних досліджень на основі їхнього досвіду. Шістьом експертам з відповідними знаннями було запропоновано оцінити обрані місцеві заходи та політику, яка прийнята місцевими та регіональними органами влади.

В результаті, у цій публікації описано шість місцевих та регіональних заходів

Ми сподіваємося, що така практика може просувати гарні ідеї і надихати їх впровадження по всій території України.

РЕЗЮМЕ

Щокварталу аналізуючи заходи, які відбуваються на місцевому рівні, бачимо, що є багато питань, які потребують доопрацювання, аналізу, комунікації, врахування позицій всіх зацікавлених сторін тощо. Кожне рішення міської ради має бути виваженим та схваленим максимальною більшістю учасників, яких це рішення стосується, або має бути досягнутий компроміс. Це досить складний та затратний процес, який потребує лідерських якостей, спеціальних знань та навичок, комунікації, глибокого знання та аналізу вирішуваних питань. На основі того, як місцеві органи влади здатні приймати рішення і формується довіра до місцевої влади та підтримка з боку громади.

В даному випуску експерти оцінили важливість та ефективність наступних заходів:

- Отримання дозволу на легальний видобуток бурштину та його продаж через аукціони комунальним підприємством «Волиньприродресурс». Було проведено уже п'ять успішних аукціонів, в яких взяли участь не лише українські покупці, а й іноземні інвестори. Із шести оцінюваних заходів експерти поставили найвищі бали даному заходу.

- Підняли питання важливості коаліції з п'яти асоціацій ОСББ у місті Дніпро та оцінили законність співпраці об'єднання з органами місцевого самоврядування та вплив їхньої співпраці на ефективність роботи ОСББ.

- Не оминули дуже важливе в період пандемії питання щодо виплат допомоги медичним працівникам, які захворіли на COVID-19 при виконанні службових обов'язків у Харківській області.

- Провели огляд встановлення у містах обласного значення найбільшого державного прапора України до відзначення Дня Державного Прапора України. Думки розділилися наскільки актуальним та на часі є дане питання в період війни на Донбасі та чергового спалаху пандемії і браку ресурсів для забезпечення потреб лікарень.

- Також, оцінили важливість та вплив на екологію Тернопільщини встановлення станції із дегазації звалищного газу і запровадження даної практики на інші регіони України, адже, утилізація відходів стає серйозною проблемою для громад по всій країні.

- Не менш важливим є питання децентралізації та проблем, які виникають на місцях при впровадженні реформи. Прикладом є боротьба громади із Жмеринського району проти закриття шкіл в селах, які є осередками освіти, культурного життя та забезпечують роботою частину жителів.

Обговорення та оцінка цих та інших заходів проводиться для того, щоб висвітлити проблеми та питання, які виникають в регіонах враховуючи різні думки та погляди, направити увагу громади не лише на критику рішень органів влади, а й на подання пропозицій, змін для налагодження конструктивного діалогу та співпраці у впровадженні реформ та покращенні становища регіонів.

Склад експертної ради:

- 1. Береза Альона** – регіональна координаторка проєктів, голова ГО «Жіночий Антикорупційний Рух».
- 2. Бінов Олег** – аналітик НУО «Центр громадського моніторингу та досліджень».
- 3. Католик Ярослав** – регіональний координатор проєктів.
- 4. Кузько Юрій** – виконавчий директор у НУО «Центр громадського моніторингу та досліджень».
- 5. Топонен Юлія** – фасилітатор громад, БО Карітас Маріуполь.
- 6. Проценко Юлія** – економіст-аналітик, МЦПД.

МЕТОДОЛОГІЯ

Відбір заходів для оцінки

Заходи були визначені на основі:

- моніторингу ЗМІ.
- поради місцевих активістів та експертів.
- безпосереднього звернення до органів місцевого самоврядування.

МЦПД прийняв остаточний відбір заходів для оцінки. Акцент був зроблений на широко обговорюваних серед громадськості заходів, а також на заходи, які, на думку МЦПД, є рідкісними, інноваційними та/або важливими для економічного та соціального розвитку країни.

Критерії оцінки

Експерти оцінили всі відібрані заходи за двома індикаторами: якість (тобто сприйняття/ставлення) заходу, а також важливість/значимість заходу для суспільства та економіки на місцевому рівні.

Якість заходу [-3; +3]

Експерти оцінили вплив кожного з заходів і дали йому оцінку. Діапазон:

- 3 - абсолютне несхвалення заходу
- 2 - помірно несхвалення заходу
- 1 - незначне несхвалення заходу
- 0 - статус-кво
- +1 - незначне схвалення заходу
- +2 - помірно схвалення заходу
- +3 - абсолютне схвалення заходу

Важливість заходу для суспільства та економіки (%)

Експерти висловили думку, наскільки важливим і необхідним є захід для суспільства та економіки, для економічного та соціального розвитку на місцевому рівні. Ця категорія підкреслює важливість реформування даної системної особливості в місті чи регіоні. Чим вище оцінка, тим важливішим є захід.

Рейтинг заходу

Для отримання рейтингу заходу, середня оцінка якості заходу була помножена на коефіцієнт, що відображає середнє значення важливості/значення цього показника для місцевого суспільства та економіки. Таким чином, рейтинг оцінюваних заходів потрапляє у діапазон [-300; +300]. Відповідно до цих рейтингових значень, всі заходи проранжовані у таблиці. Рейтинг заходу вказує на його вплив на економічний і соціальний розвиток міста або регіону.

НАЙКРАЦІ ТА НАЙГІРШІ ЗАХОДИ

<i>Назва</i>	<i>Якість [-3; +3]</i>	<i>Важливість [0%; 100%]</i>	<i>Фінальна оцінка [-300; 300]</i>	<i>Місце</i>
У Волинській області проведені перші в країні відкриті аукціони щодо продажу бурштину	2.83	90.83	257.36	I
Дегазація Малашівецького сміттєзвалища	2.67	85.83	228.89	II
Міська програма Дніпра щодо сприяння ОСББ	1.83	76.67	140.56	III
Виклики на шляху до впровадження реформ на місцях	2.33	60.00	140	IV
Найбільші державні прапори із флагштоками	1.00	40.83	40.83	V
Харківська область: виплати лікарям на випадок захворювання на COVID-19	-1.5	46.67	-70	VI

I. У Волинській області проведені перші в країні відкриті аукціони щодо продажу бурштину¹

Зміст заходу:

Станом на кінець першого кварталу 2021 року у Волинській області відбулись чотири відкриті аукціони щодо продажу легально видобутого бурштину. Будь-які учасники мають можливість зареєструватися на участь в аукціонах на веб-сторінці комунального підприємства «Волиньприродресурс» за лінком <https://vpr-ua.com/>. Дане підприємство належить Волинській обласній раді та стало першим і, наразі, єдиним комунальним підприємством в Україні, яке отримало дозвіл на видобуток бурштину.

Видобуток бурштину проводять лише екскаваторним методом, попередньо знімають родючий шар землі. Горезвісні помпи не застосовуються зовсім.

Торги доступні для учасників з усіх куточків світу, адже усі охочі можуть зареєструватися до участі у торгах і бути як присутніми в залі, де відбувається аукціон, так і за посередництвом відеоконференції. Окрім того, великі об'єми бурштину реалізуються також в міжаукціонний період, проте лише по цінах, які сформувалися за результатами аукціонів.

Всього за результатами проведених відкритих аукціонів було реалізовано 1435 кілограмів бурштину різних фракцій на суму 31,5 млн.грн. Кошти, отримані від його реалізації, поповнюють обласний бюджет. Участь в кожному з аукціонів взяли десятки учасників, зокрема на участь в останньому, який відбувся 26 березня 2021 року, зареєструвалися 23 учасники.

Довідка:

Незаконне видобування та реалізація бурштину останніми роками постійно входить до переліку найбільших [корупційних схем](#) у регіонах. Обсяги видобутку бурштину за різними оцінками становлять від 120 до 300 тисяч тон на рік. З них лише 5 тисяч - легальних.

---

¹ Досліджував: Кузько Юрій - виконавчий директор у НУО «Центр громадського моніторингу та досліджень», координатор Центру компетенцій «DoZorro» у Тернопільській області у «Prozorro»

Більшість каменів збувають на «чорних ринках» Польщі та Китаю. Чисельні кримінальні справи проти копачів та посадових осіб, які покривали їхню діяльність, призводили до скромних результатів. Зміни у сфері видобутку бурштину почались лише у 2019 році. 19 грудня Верховна Рада України прийняла законопроект №2240, серед норм якого передбачено надання дозволів на видобуток бурштину виключно через відкриті та прозорі аукціони. Такі аукціони створили умови для чесної конкуренції.

У Волинській обласній раді вирішили піти ще далі та запровадили відкриті прозорі аукціони щодо реалізації видобутого комунальним підприємством бурштину легальним шляхом.

Примітки

Експерти вважають дану подію важливою та позитивною, оскільки така ініціатива дозволяє не лише поповнювати обласний бюджет, але й регулювати процес видобутку бурштину, боротися з його нелегальним видобутком та впроваджувати кримінальну відповідальність за недотримання норм Закону.

Оцінка: Якість [+2.83] Важливість [90.83%]

II. Дегазація Малашівецького сміттєзвалища²

Зміст заходу:

На Малашівецькому сміттєзвалищі, що на Тернопільщині, запрацювала станція із дегазації звалищного газу – метану. Малашівецький сміттєвий полігон функціонує вже більше 50 років.

Рішенням сесії Тернопільської міської ради, ділянку полігону передали в оренду на 49 років компанії “Еко-лідер Т”, яка входить до групи компаній “Кліар Енерджі Груп”. Вони будуть проводити всі роботи, починаючи від прийому сміття, сортування, складання і до отримання “чистої” енергії.

Компанія ТОВ “ЕКО-ЛІДЕР Т”, впорядкувала вивезення сміття та встановила дегазаційну машину.

Позитивом є те, що рекультивация та технологічний процес відбуваються без витрат коштів із міського бюджету. Міська рада роками витрачала значні кошти на утримання полігону, оскільки не могла знайти підрядників для передачі в оренду такого об’єкта. Крім того сусідні громади сплачують міському бюджету за використання полігону, тому найближчим часом це буде відчутно і для економіки міста.

До того ж, більше не буде турбувати питання по збору і захороненню сміття, а також – це вирішення екологічного питання, адже газ – небезпечний, він вибухає і горить. Окрім того, це добре впливає на екологічне середовище, на рослинність, а ще, не менш важливо, що зникає неприємний запах.

Майже 90 відсотків газу який є на сміттєзвалищі добувають за допомогою двох типів свердловин – вертикальних, які бурять у смітті та горизонтальних – які вкладаються у смітті та поступово ним заповнюються. Потім відбувається ще низка процесів, а тоді метан потрапляє до двигуна внутрішнього згоряння, за допомогою якого генерується електрика. Така технологія змішаного відбору метану використовується чи не вперше в Україні. Потужності такої установки достатньо щоб забезпечити кілька селищ електричною

---

² Досліджував: Блінов Олег - аналітик НУО «Центр громадського моніторингу та досліджень»

енергією. Загалом на сміттєзвалищі у Малашівцях встановлено близько 29 вертикальних свердловин через які збирають газ.

Також, зауважують у Тернопільській міській раді, що компанія підрядника зареєстрована у Тернопільській МТГ і податки від її роботи будуть поповнювати бюджет громади.

Примітки

Даний захід експерти оцінили досить позитивно, адже, утилізація відходів стає серйозною проблемою для громад. Реалізація проекту поліпшить екологічну ситуацію місцевості, дозволить відкрити нові робочі місця, знизити навантаження на полігон і подовжити термін його експлуатації, а також, знизить витрати ресурсів та небезпеку пов'язану з пожежами на сміттєзвалищах. Для поширення подібної практики на інші місцевості, потрібен детальний аналіз роботи станції. Така ініціатива не здатна повною мірою вирішити проблему з утилізації побутових відходів. І варто залучати більше компаній з різними підходами до утилізації відходів, щоб вирішувати проблему комплексно.

Оцінка: Якість [+2.67] Важливість [85.83%]

III. Міська програма Дніпра щодо сприяння ОСББ³

Зміст заходу:

Об'єднання співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ) є суб'єктами різних процесів, які відбуваються в місті, зокрема, бюджетного та виборчого. Тобто, ОСББ повинні стати дієвою, впливовою силою. Але для цього потрібно об'єднуватися й спільно заявляти про свої інтереси. Тільки так можна добитися від влади реальних змін.

Таким прикладом є коаліція з п'яти асоціацій ОСББ у місті Дніпро. Всі вони мають спільну мету та розуміння, що саме потрібно від міської влади. Регулярно проводиться форум ОСББ, де формулюються завдання як для себе, для спільноти, так і для влади.

Міська програма була розроблена, підтримана та пролобійована Асоціацією взаємодії ОСББ та ЖБК «Наш дім». Асоціація є громадською спілкою, яка займається правозахисною діяльністю – захищає права та інтереси жителів ОСББ та житлово-будівельних кооперативів (ЖБК). Програма побудована за принципом співфінансування. ОСББ та ЖБК отримують на свої рахунки кошти з міського бюджету і самостійно обирають підрядників, стежать за якістю матеріалів та робіт, оплачують виконання послуг тощо.

На сесії 24 березня депутати Дніпровської міської ради проголосували за внесення змін до програми сприяння діяльності ОСББ, ЖБК та обслуговуючих кооперативів у багатоквартирних будинках міста Дніпро на 2020-2024 роки. Головні зміни стосувалися зниження частки співфінансування до 25% (раніше було 36%) – якщо ОСББ має 25% фінансування на заплановані роботи, то звернувшись в управління міської ради по роботі з ОСББ, має право отримати 75% фінансування від міста. Відтепер замовником на виконання робіт буде профільне управління міськради. Чим більший відсоток готове профінансувати ОСББ чи ЖБК, тим ймовірніша перемога у конкурсі. Це не стосується нових об'єднань, адже їх всього у місті близько 50, тож між ними немає конкурентної боротьби.

Процедура співпраці: голова представницького органу надає до управління з питань самоорганізації населення міської ради, створене для виконання документального

---

³ Досліджувала: Топонен Юлія - фасилітатор громад, БО Карітас Маріуполь

супроводу операцій, заявку на роботи. Проводиться експертиза. Надалі підрядник бере участь у тендері та у разі перемоги підписує пряму угоду з головою ОСББ або ЖБК. Після підпису акту головою ОСББ або ЖБК та відповідальними особами міської ради, які здійснюють контроль за виконанням робіт – отримує оплату. Деякі депутати та голови ОСББ та ЖБК зазначали, що внесені зміни позбавлять їх самостійно проводити публічні закупівлі, контролювати хід виконуваних робіт та можуть призвести до здорожчання робіт. Проте, вирішили не вносити правок, а відстежити як це відбуватиметься на практиці.

Цього року у Дніпрі 166 об'єднань стали переможцями конкурсу серед ОСББ і ЖБК та отримують співфінансування ремонтів. Раніше кожне об'єднання могло подавати проекти не більше ніж на 200 тис. грн, тепер – чим більший будинок, тим більше коштів вони можуть отримати, пропорційно своїй площі. Якщо у попередні роки багато заявок стосувалися ремонтів електромереж, водопостачання, водовідведення, то цього року дніпряни багато уваги приділяють ремонтам під'їздів, утепленню фасадів. На дану програму у бюджеті міста цього року передбачено 30 млн грн.

У перспективі, жителі приватного сектору, голови органів самоорганізації населення (ОСН) або квартальні комітети, також зможуть подавати свої проекти до управління міської ради.

Довідка

Дніпро є одним із лідерів щодо створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків і подальшої їх підтримки із міського бюджету. Програма співфінансування ОСББ і ЖБК почала діяти у 2016 році. За цей час у Дніпрі було проведено понад 2,5 тис. ремонтів.

Примітки

Експерти позитивно оцінюють сприяння розвитку та підтримки ОСББ в місті. Співпраця з міською владою, дозволить модернізувати та відновити житловий фонд. Водночас виникає питання щодо законності фінансування з місцевих бюджетів ремонту під'їздів, адже житловий будинок з усіма допоміжними та технічними приміщеннями на праві спільної власності належить усім власникам квартир такого будинку, а не місту. Також, є

питання щодо визнання ОСББ як суб'єкта виборчого процесу, адже у Виборчому кодексі України такі об'єднання не фігурують. Обрання мешканцями правління не можна вважати виборчим процесом, оскільки це звичайна господарська діяльність - формування органів управління (як і обрання керівництва підприємств та громадських організацій). Крім того, внесені зміни до програми можуть частково обмежувати можливості ОСББ та знижувати їх ефективність.

Оцінка: Якість [+1.83] Важливість [76.67%]

IV. Виклики на шляху до впровадження реформ на місцях⁴

Зміст заходу:

Будь-яка реформа передбачає узгодження інтересів держави та територіальних громад та має забезпечувати потреби громадян, сталий суспільний розвиток та відповідне реагування на зовнішні та внутрішні виклики. Реформа децентралізації передбачає розширення повноважень органів місцевого самоврядування та збільшення обсягів фінансових і матеріальних ресурсів. Кожне питання пов'язане з оптимізацією на місцях має прийматися виважено та вимагає врахування позиції всіх учасників процесу, зокрема, міського голови, депутатів, старост та мешканців громади.

Жмеринська міська рада планувала реорганізувати (ліквідувати) три школи, розташовані у селах Почапінці, Кармалюкове та Курилівці. У березні міська рада винесла питання щодо «Оптимізації мережі закладів освіти». Анонсоване рішення стосувалося закриття, об'єднання або пониження ступеню шкіл, які функціонують у сільській місцевості Жмеринської громади. В рамках цього питання планували перевести дітей та педпрацівників із шкіл в селах Почапінці, де навчається 125 учнів та Кармалюкове – 102 учні у школу в селі Курилівці, де навчається 14 учнів, закрити школи-дев'ятирічки у селах Рів, Щучинці, початкову школу у селі Біликівці. В рішенні зазначили, що будівля школи в селі Курилівці краща.

Громада обурилася почувши про таке рішення. Представники громади звернулися до депутатів. Вони стверджують, що міська рада не зустрічалася і не радилася з колективами, а про своє рішення попередили лише директорів. Обурилися і вчителі шкіл, які планували закрити, адже частина з них втратить роботу.

Поспілкувавшись з представниками громади та відвідавши навчальні заклади у згаданих селах, депутати винесли це питання на обговорення.

---

⁴ Досліджувала: Юлія Проценко – молодший економіст МЦПД

Депутати підраховали, що на перевезення понад 200 дітей щодня, потрібно 10 автобусів. А дорога в один кінець займає 40 хвилин через погане або місцями відсутнє дорожнє покриття між селами. Кошти в міському бюджеті на ці видатки не передбачили.

Обговоривши всі аргументи за та проти цього рішення у Жмеринській міській раді вирішили не виносити на сесію питання про реорганізацію шкіл. Сільські школи Почапинець і Кармалюкового будуть збережені.

Примітки

Укрупнення і створення потужних опорних шкіл з довозенням з менших населених пунктів – це нормальна світова практика. З іншої сторони, школи в невеликих населених пунктах – це осередок хоч якогось розвитку та робочі місця. До оптимізації мережі шкіл спонукає реформа освітньої галузі. Враховуючи складний процес децентралізації, необхідно проводити ґрунтовні розрахунки та оцінювати не лише економічний, а й соціальний ефект від реформи.

Оцінка: Якість [+2.33] Важливість [60%]

V. Найбільші державні прапори із флагштоками⁵

Зміст заходу:

11 січня 2021 року на селекторній нараді в Офісі Президента України було прийняте протокольне рішення та розіслане головам усіх облдержадміністрацій та головам міськдержадміністрацій щодо забезпечення реалізації проекту встановлення в містах обласного значення найбільшого державного прапору України з метою належної підготовки до відзначення Дня Державного Прапору України в цьому ж році.

Прийшов час задуматись над реалізацією в областях. І вже на початку весни в регіонах почали з'являтися повідомлення в медіа про те, що голови адміністрацій вийшли з ініціативою до обласних рад з проханням виділити кошти на реалізацію протокового доручення Офісу Президента України.

У кожному регіоні України з'являться великі щогли-флагштоки для державних прапорів. До 30-ої річниці Незалежності такий проєкт збудують у Рівному, у Львові, у Полтаві, у Херсоні, в Ужгороді, в Хмельницькому та в інших обласних центрах. Про це можна зустріти в регіональних ЗМІ цих регіонів.

Проєкт збудують [у Рівному](#) на площі Майдану Просвіти. Флагшток матиме висоту 50 метрів, а полотно прапору буде шириною 7 на 10,5 метрів. Окрім того, проєкт включатиме цілий комплекс робіт із опорядження місця для урочистих заходів. Вартість всіх робіт складе 3 мільйони гривень.

Флагшток з національною символікою до відзначення 30-річчя Незалежності України мають встановити на території Академії сухопутних військ [у Львові](#). Ціна питання – 7 мільйонів гривень, виділення яких 13 квітня 2021 року підтримали депутати Львівської обласної ради.

[У Полтаві](#) до 30-річчя незалежності України в сквері Героїв України встановлять найбільший національний прапор в області. Висота флагштока сягатиме 50 м, а

---

⁵ Досліджувала: Береза Альона – регіональна координаторка проєктів, голова ГО «Жіночий Антикорупційний Рух»

розмір полотна – 12 на 18 метрів. Площу поряд з флагштоком планують облаштувати та зробити освітлення. Роботи обійдуться у 5-10 мільйонів гривень.

[В Одесі](#) до 30-річчя незалежності України планують створити сквер сучасній історії країни. Флагшток заввишки до 50 метрів з майданчиком для проведення офіційних заходів встановлять перед будівлею Одеської ОДА.

[У Краматорську](#) встановлять найвищий на Донбасі 80-метровий флагшток до Дня прапора України. Бурові роботи біля фонтану в парку вже почалися. Мер Краматорська Олександр Гончаренко розповів, що будівництво фінансуватиметься за рахунок обласного бюджету. Орієнтовна вартість реалізації проекту – 12 млн гривень.

На черговому засіданні сесії Хмельницької обласної ради, яка відбулася 8 квітня, депутати підтримали зміни до обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства на 2021 – 2023 роки, в яких передбачено виділення 5 мільйонів гривень з обласного бюджету на встановлення в регіоні найбільшого Державного прапора України. Вартість встановлення прапора сягатиме 12 мільйонів гривень, з яких 5 мільйонів – з обласного бюджету, а решта – кошти меценатів. Таку ж суму коштів планують виділити на [Кіровоградщині](#).

Найбільше серед областей виділилась Харківська область. Тут планують витратити 21 мільйон гривень на облаштування скверу [в центрі Харкова](#) із будівництвом стели із державною символікою. На сесії обласної ради 11 березня виділили половину суми — 10,5 млн — як субвенцію міському бюджету з бюджету області. Решту мають передбачити у бюджеті Харкова.

Водночас, як зазначено на сайті Рівненської ОДА, «кожна область будує свій комплекс, де проводитимуть урочисті події. Це будуть високі споруди, де майорітиме стяг України. Ідея об'єднати таким чином всі міста належить команді Президента».

Як видно з проведеного аналізу регіональних медіа – ОПУ не лише ініціювала «об'єднання» всіх міст, а й породила певне змагання в контексті висоти флагштоку та розміру виділеного фінансування.

Встановлення державних символів – справа звичайно важлива і благородна. Якщо розглядати ініціативу Офісу Президента України з призми патріотизму, то у будь-якого українця чи будь-якої українки звичайно ж не виникне жодного сумніву, що ця ініціатива потрібна. Особливо вона здається важливою в рік, коли Україна відзначає 30-річчя своєї Незалежності.

Примітки

Думки експертів розділилися по відношенню до даної події. В період загострення пандемії та браку коштів на боротьбу з нею, ініціатива Офісу Президента України виглядає невчасною. Поки в сесійних залах обласних рад тривають дискусії про патріотизм та про необхідність виділення коштів на реалізацію проєкту щодо встановлення флагштоків, в регіонах лікарні, які рятують хворих від COVID-19, одна за одною «кричать» про нестачу кисню. Також, експерти вважають недоцільним вимірювати патріотичність довжиною й шириною встановленого державного прапора. З іншого боку, зважаючи на сьогоднішній стан українсько-російських відносин та війну на Донбасі, яка триває вже восьмий рік поспіль, важливо організувати заходи для об'єднання громадян та підтримки патріотичного духу. Залишається відкритим питання наскільки такі заходи будуть ефективними враховуючи значні витрати на їх проведення.

Оцінка: Якість [+1] Важливість [40.83%]

VI. Харківська область: виплати лікарям на випадок захворювання на COVID-19⁶

Зміст заходу:

11 березня 2021 року депутати Харківської обласної ради [затвердили](#) новий Порядок використання коштів, передбачених для надання одноразової грошової допомоги медичним та іншим працівникам комунальних закладів охорони здоров'я, які захворіли на гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2.

Як і попередня редакція, Порядок визначає механізм призначення та виплати одноразової грошової допомоги у розмірі до 10 тисяч гривень медичним та іншим працівникам комунальних закладів охорони здоров'я області, які захворіли на COVID-19 під час виконання професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику. Як і раніше, ці виплати здійснюються в межах асигнувань, передбачених комплексною обласною програмою «Здоров'я Слобожанщини» на 2021 – 2022 роки».

Втім, новий Порядок суттєво звужує коло осіб, які можуть скористатись таким видом допомоги, оскільки тепер компенсації передбачені лише для тих медпрацівників, які перенесли тяжкий перебіг хвороби (COVID-19, ускладнений пневмонією, інтоксикаційним синдромом та іншими важкими ускладненнями). Коментуючи рішення обласної ради, заступник директора Департаменту охорони здоров'я ОДА Геннадій Бондарчук [заявив](#), що багато людей мають позитивний імуноглобулін G, але не мали жодних ознак захворювання, і на виплати компенсацій таким особам коштів з обласного бюджету просто не вистачить.

Згідно нового Порядку, підставою для надання одноразової грошової допомоги медичним та іншим працівникам, які захворіли на COVID-19, є рішення комісії з питань надання одноразової грошової допомоги медичним та іншим працівникам комунальних закладів охорони здоров'я Харківської області. Це рішення може бути прийняте, якщо працівник написав заяву про надання йому грошової допомоги на ім'я свого керівника комунального закладу охорони здоров'я, а керівник звернувся до комісії з відповідним поданням. Окрім цього комісія має отримати копію паспорта заявника, копію його

---

⁶ Досліджував: Католик Ярослав – регіональний координатор проектів

ідентифікаційного коду, виписку з медичної документації закладу, у якому особа проходила лікування хвороби COVID-19, копію листка непрацездатності та лабораторне дослідження (ПЛР), що підтверджує захворювання на COVID-19 (завірене керівником закладу), а також довідку про банківські реквізити особи. Отже, обласна рада в питанні компенсацій використовує такий самий підхід, як і держава.

Водночас допомога від облради може надаватись не більше одного разу на рік (хоча задіяні в лікуванні пацієнтів медики можуть хворіти куди частіше). До того ж, комісія при прийнятті рішення про розмір одноразової допомоги має брати до уваги перебіг хвороби (важкий ступінь, наявність ускладнень), термін листка(ів) непрацездатності тощо.

Загалом, як зазначають місцеві журналісти, для прийняття рішення необхідно близько 40 довідок. При цьому, необхідно довести, що медик заразився саме від пацієнта, а не в побуті. А довести це дуже непросто – кожен окремий випадок зараження розглядає спеціалізована комісія при лікарні. І це розслідування може тривати місяці.

Намагається підтримувати своїх медиків та вчителів й Харківська міська рада. Втім, місто пішло принципово іншим шляхом – виплати з самого початку здійснювались не через механізм компенсацій, а як [матеріальна допомога](#). Відповідно, в цьому випадку рішення медичної комісії не потрібне – достатньо заяви на ім'я очільника міста, медичної довідки, копії паспорта тощо. Однак розмір матеріальної допомоги також залежить від складності протікання хвороби і може становити 5, 8 або 10 тисяч гривень. Як [повідомив](#) на прес-конференції виконуючий обов'язки Харківського міського голови Ігор Терехов, на кінець січня 2021 року отримано 40 заяв від вчителів і почали надходити заяви від медиків.

Вживають заходів й самі медичні установи Харкова – більшість з них оформили страхування персоналу від інфекційних хвороб, тому у випадку захворювання працівник може претендувати на отримання страхової виплати.

Довідка

Станом на кінець березня 2021 року захворіли коронавірусом більше тисячі медиків Харківської області, 53 з яких померло.

Загалом в Україні ситуація з виплатами компенсацій медикам, які отримали інвалідність внаслідок коронавірусної хвороби, зайшла в глухий кут. Голова комітету Верховної Ради з питань здоров'я нації, медичної допомоги і медичного страхування Михайло Радучький заявив, що за два місяці 2021 року компенсацію від держави отримали 8 осіб, а на початок квітня – 10 осіб.

Аналогічно є проблеми і з виплатами у разі смерті медичного працівника. Станом на 1 квітня страхові виплати отримали лише 83 сім'ї на суму 132 млн грн, хоча померлих від «ковіду» медиків значно більше – 567 осіб.

Найпоширеніші причини відмов у страхових виплатах: не доведено, що медик заразився на робочому місці, загинув не медичний працівник (водій, молодша сестра), відсутні члени сімей, не надані необхідні документи.

Примітки

Попри загалом позитивне сприйняття виплати допомоги лікарям, експерти вважають, що введені обмеження перешкоджають великій частині медичного персоналу отримати компенсацію при захворюванні на COVID19. Лікарі не відчують себе захищеними та втрачають мотивацію. З іншого боку, відсутність контролю дає можливість до зловживань розпорядникам коштів. Тому це ставить серйозні сумніви щодо ефективності такого підходу та посилює недовіру до системи охорони здоров'я.

Оцінка: Якість [-1.5] Важливість [46.67%]